

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกต้นพุทรา : กรณีศึกษาสวนนายหาญชัย กกฝ่าย
บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

Cost and return analysis of Jujube planting : A Case Study of Hanchai Kokfai
Gargen, Khok Sa-ad Sub-district, Nongwuaso District, Udon Thani Province

พัชรินทร์ บำรุงเอื้อ¹, นิสา ชัยทองคำ², ณัฐวดี โคตรลาคำ³, นริศรา ดอนละ⁴,
รชต สวนสวัสดิ์⁵ และดนัย ศิริบุรี⁶

Phatcharin Bamrungeua¹, Nisa chaithongkham², Nattawadee Khotlakham³, Narissara Donla⁴,
Rachata Suansawat⁵ and Danai Siriburee⁶

¹⁻⁴นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁵อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁶อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Corresponding Author: rachata.acc@gmail.com

Received: June 18, 2023. Revised: August 30, 2023. Accepted: August 31, 2023.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปลูกต้นพุทรา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปลูกต้นพุทรา กรณีศึกษา สวนของนายหาญชัย กกฝ่าย หมู่บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกต้นพุทรา 3 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผลการศึกษาพบว่า เงินลงทุนเริ่มแรก ประกอบด้วย อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต จำนวน 51,349 บาท ใน 1 ปี มีฤดูกาลการเก็บเกี่ยว 3 เดือนตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน จนถึงเดือนมกราคม สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตจากต้นพุทราทั้งหมด 120 ตัน จากพื้นที่ 1 ไร่ ได้ตั้งแต่ปีที่ 2 เป็นต้นไป ซึ่งได้ผลผลิต 500 กิโลกรัม 1,000 กิโลกรัม และ 1,500 กิโลกรัมต่อปี ตามลำดับ โดยมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 49,240 บาท ประกอบไปด้วย ต้นพันธุ์พุทรา 14,400 บาท ค่าแรงงานทางตรง 32,080 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิต 2,800 บาท และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 4,410 บาท ผลตอบแทนที่ได้จากการจำหน่ายผลพุทรา มีรายได้จากการจำหน่ายปีที่ 2 – 4 ดังนี้ 23,000 บาท 46,000 บาท และ 69,000 บาทต่อปีตามลำดับ กำไรหรือขาดทุนสุทธิ ปีที่ 1 – 4 เท่ากับ ขาดทุน 53,690 บาท ขาดทุนสุทธิ 16,290 บาท กำไรสุทธิ 6,710 บาทและ 29,710 บาท ส่วนอัตรากำไรหรือขาดทุนขั้นต้นในปีที่ 2 ถึงปีที่ 4 ขาดทุนขั้นต้น ร้อยละ 51.65, กำไรขั้นต้นร้อยละ 24.17 และ 49.45 ตามลำดับ และอัตรากำไรสุทธิ ปีที่ 2 ถึงปีที่ 4 ขาดทุนสุทธิร้อยละ 70.83, กำไรสุทธิ ร้อยละ 14.59 และ 49.06 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปลูกพุทรา, ต้นทุน, ผลตอบแทน

Abstract

This research was a qualitative research. The objectives were to study the process of planting jujube trees, and analyzed costs and returns, and investigating challenges and obstacles in jujube trees cultivation jujube trees: a case study of Mr. Harnchai Kokfai's garden Khok Sa-at Village, Nong Bua Ban sub-district, Nong Wua So district, Udon Thani province. Farmers in this garden have experiences growing jujube trees for 3 years. The tool used to collect data was semi-structured interviews.

The results of the study showed that the initial investment consisted of Production equipment 51,349 baht per year with a 3-month harvest season from November to January. A total of 120 jujube trees from 1 rai of land can be harvested from the 2nd year onwards, yielding 500 kilograms, 1,000 kilograms and 1,500 kilograms per year, respectively, with a total production cost of 49,240 baht, consisting of jujube trees 14,400 baht, direct labor costs 32,080 baht, production expenses 2,800 baht, and selling and administrative expenses 4,410 baht. The revenue from sales in the 2nd – 4th year is 23,000 baht, 46,000 baht and 69,000 baht per year respectively. Net profit (or loss) for years 1 – 4 was 53,690 baht, net loss 16,290 baht, net profit 6,710 baht and 29,710 baht, gross profit or loss in year 2 to year 4 gross loss 51.65%, gross profit 24.17% and 49.45%, respectively, net profit margin for year 2 to year 4 net loss 70.83%, net profit 14.59% and 49.06%, respectively.

Keywords: Jujube, Cost, Return

บทนำ

พุทราเป็นผลไม้ยอดนิยมชนิดหนึ่งในหลายประเทศทั่วโลก และถือเป็นผลไม้เศรษฐกิจชนิดหนึ่งในประเทศไทย (รักษา แต่งภูเขียว และคณะ, 2566) เนื่องจากมีการนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายในการแพทย์แผนจีนและได้รับการยกย่องว่ามีประโยชน์ต่อสุขภาพมากมาย โดยในปี พ.ศ.2559 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกพุทราทั้งสิ้น 11,306 ไร่ ใน 44 จังหวัด มีจำนวนเกษตรกรผู้ปลูก 1,938 ราย และจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด 3 จังหวัดแรก ได้แก่ กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ และสมุทรสาคร (จรรยา สัตตานุสรณ์ และคณะ, 2563) ในจังหวัดอุดรธานี มีเกษตรกรที่ปลูกพุทรา จำนวน 19 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกรวม 40 ไร่ (กุหลาบ หมายถึงกลาง, 2559) และในตลาดค้าส่งสินค้าเกษตรจังหวัดอุดรธานี (ตลาดเมืองทอง) พบว่าพุทราที่ขายอยู่ในปัจจุบัน เป็นพุทรานำเข้าจากต่างจังหวัดทั้งหมด

ดังนั้น จากการที่พุทราเป็นพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรเริ่มให้ความสำคัญ มีเกษตรกรปลูกพุทราที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปี (รักษา แต่งภูเขียว และคณะ, 2566) บางฤดูกาลมีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว มีปัญหาค่าयरักษาโรคพืช ราคาสารเคมีสูง มีผลทำให้ต้นทุนการผลิตพุทราเพิ่มสูงขึ้น รวมไปถึงต้นทุนการเก็บเกี่ยว การคัดแยกเกรด จากเหตุผลข้างต้นจะกระทบต่อราคาขาย แต่เนื่องจากพุทราเป็นสินค้าที่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ทำให้เกษตรกรเกิดปัญหาขาดทุนหรือมีกำไรที่ลดลง แต่การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการปลูก รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับจากการปลูกต้นพุทรายังมีน้อยอยู่ จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจทำงานวิจัย

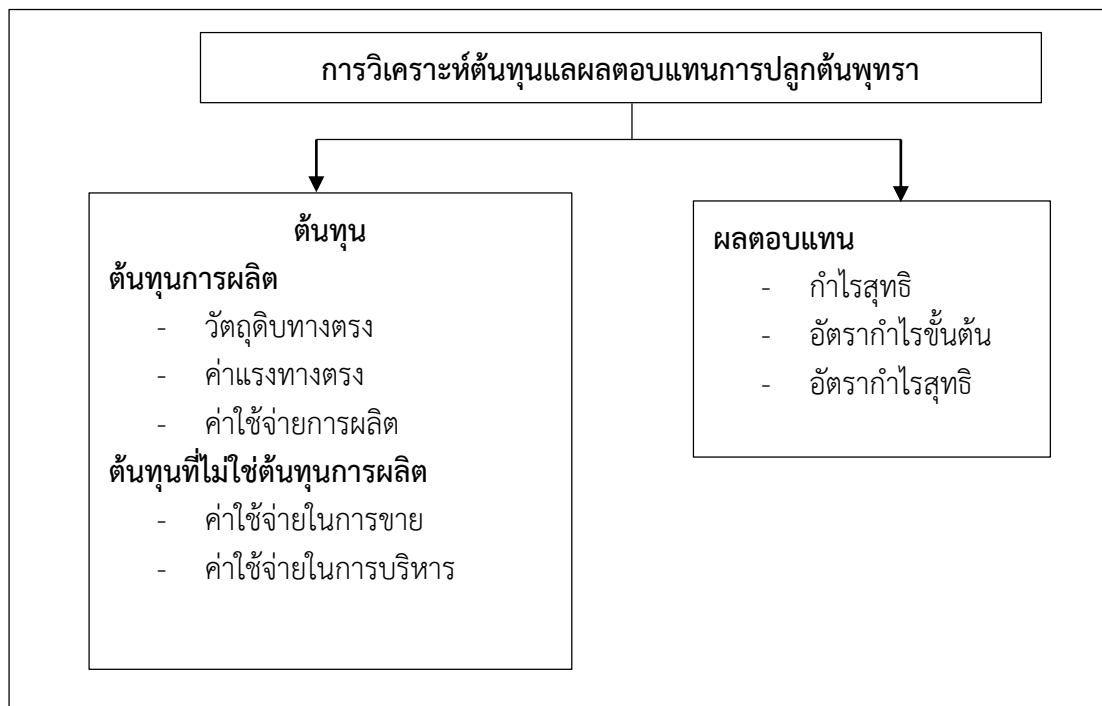
เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกต้นพุทรา และใช้สวนพุทรานายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี เพราะสวนของนายหาญชัยมีพื้นที่ในการปลูกพุทราถึง 2 ไร่ จำนวน 120 ต้น เป็นกรณีศึกษาสำหรับงานวิจัยนี้ และผลที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรผู้ที่มีความสนใจที่จะปลูกพุทรา เพื่อให้การเก็บผลผลิตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการปลูกต้นพุทราของสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกต้นพุทราของสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกต้นพุทราของสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดในเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกต้นพุทรา กรณีศึกษา: การปลูกต้นพุทรา บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีต้นทุน

ต้นทุน (Costs) หมายถึง เงินสดหรือสิ่งที่เทียบเท่าเงินสดหรือทรัพยากรที่กิจการเสียไปเพื่อแลกเปลี่ยนหรือให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ และได้นำประโยชน์มาให้กิจการในปัจจุบันหรือในอนาคต (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2552; ศศิวิมล มีอำพล, 2556)

การแบ่งประเภทต้นทุนสามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำข้อมูลไปใช้ สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ได้แบ่งประเภทต้นทุนไปตามหน้าที่ ซึ่งธุรกิจสามารถแบ่งประเภทต้นทุนไปตามหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ต้นทุนการผลิต และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (รชต สอนสวัสดิ์, 2564) ดังนี้

1. ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Costs) หมายถึง ต้นทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าของกิจการ ซึ่งสามารถที่จะให้คำตอบเกี่ยวกับมูลค่าของต้นทุนสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป เพื่อจำหน่ายตามวัตถุประสงค์ของกิจการ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2552) ต้นทุนการผลิต สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Material : DM) เป็นวัตถุดิบทุกชนิดที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง และสามารถคิดปริมาณการใช้ และต้นทุนวัตถุดิบให้กับสินค้านั้นได้อย่างชัดเจน เช่น แป้งที่ใช้ในการทำขนมเค้ก ไม้ที่ใช้ในการผลิตเก้าอี้ ผ้าที่ใช้ตัดเย็บกระเป๋าก้น หากเปรียบเทียบกับการปลูกต้นพุทรา วัตถุดิบทางตรง ได้แก่ ต้นพันธุ์พุทรา เป็นต้น

1.2 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor : DL) เป็นค่าจ้างแรงงานที่จ่ายให้กับพนักงานหรือคนงานที่มีหน้าที่ในการผลิตสินค้าโดยตรง การจ่ายค่าแรงงานทางตรงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ผลิต หรือตามจำนวนชั่วโมงที่คนงานทำการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ ดังนั้นค่าแรงงานทางตรงจึงสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่ามีต้นทุนเท่าใด แผนกที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น ค่าแรงในการเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกต้นพุทรา ค่าแรงในกับคนที่ดูแล ให้น้ำให้ปุ๋ย และเก็บเกี่ยวลูกพุทรา เป็นต้น

1.3 ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead : MOH) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอื่นๆ ที่นอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าสาธารณูปโภค ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร ค่าเช่าโรงงาน ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน เงินเดือนผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น ถ้าเป็นการปลูกต้นพุทรา ค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่ ค่าปุ๋ย คอก ปุ๋ยยูเรีย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำ ค่าไฟที่ใช้สำหรับการปลูกพุทรา เป็นต้น

2. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต

ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้นก็คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกระบวนการผลิต ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน

2.1 ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าหรือเป็นการจ่ายค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มยอดขาย เช่น ค่าโฆษณา ค่านายหน้า เงินเดือนพนักงานขาย ค่าเช่าสำนักงานขาย ค่าสาธารณูปโภคของแผนกขาย ค่ารับรอง ค่าขนส่งออก ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงานของ

แผนกขาย เป็นต้น สำหรับการขายพุทรา ค่าใช้จ่ายในการขาย ได้แก่ ค่าเช่าแผงขายในตลาด และค่าน้ำมันเพื่อนำพุทราไปขาย เป็นต้น

2.2 ค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน (Administrative Expenses) เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริหารงาน ที่นอกเหนือจากกิจกรรมการผลิตและกิจการการขายสินค้า เช่น เงินเดือนฝ่ายบริหาร เงินเดือนพนักงานแผนกบัญชี ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน ค่าสาธารณูปโภคของสำนักงาน เป็นต้น สำหรับการปลูกและขายพุทรา ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ได้แก่ ค่าเช่าราบิวเวอร์เรีย ค่าไฟฟ้า เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับผลตอบแทน

ผลตอบแทน หมายถึง สิ่งที่ผู้ลงทุนมุ่งหวังจะได้จากการลงทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในธุรกิจเป็นหลักทรัพย์หรือในอสังหาริมทรัพย์ นั่นก็คือผลตอบแทนหรืออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งคำว่าอัตราผลตอบแทนนี้มีความหมายกว้างมากอาจหมายถึง อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน ฯลฯ อัตราส่วนผลตอบแทนนอกจากใช้ประโยชน์ในการประเมินผลของโครงการแล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจลงทุน นำไปสู่การวางแผน ควบคุม และปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการ และนำไปพิจารณาว่าโครงการใดเป็นโครงการที่เหมาะสม น่าลงทุน ซึ่งผลตอบแทน ประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ ดังนี้

1. กำไรสุทธิ (Profit Margin) หมายถึง รายได้หรือยอดขายหลังหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งค่าใช้จ่ายประกอบด้วย ต้นทุนขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและอื่นๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ต้นทุนทางการเงิน ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{กำไรสุทธิ} = \text{รายได้} - \text{ต้นทุนขาย} - \text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร} - \text{ต้นทุนทางการเงิน} - \text{ภาษีเงินได้}$$

2. อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) เป็นการวัดอัตราส่วนเปรียบเทียบกำไรขั้นต้น (รายได้หักต้นทุนขาย) กับยอดขาย ทำให้สามารถประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการโดยการเปรียบเทียบผลกำไรจากการขายเทียบเป็นร้อยละของยอดขาย เพื่อใช้วัดความสามารถในการควบคุมต้นทุนขาย และความสามารถในการปรับราคาขายสินค้า โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น} = (\text{กำไรขั้นต้น/ยอดขาย}) \times 100$$

3. อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เป็นการวัดอัตราส่วนทางการเงินระหว่างผลกำไรสุทธิต่อขาย ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่บอกถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของกิจการ บอกถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการและความสามารถของผู้ประกอบการ โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไร} = (\text{กำไรสุทธิ/ยอดขาย}) \times 100$$

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้ปลูกต้นพุทรา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในการปลูกต้นพุทรามากกว่า 2 ปีขึ้นไป ซึ่งได้แก่ นายหาญชัย กกฝ้าย ซึ่งเป็นเจ้าของสวนพุทรา และเป็นเกษตรกรปลูกต้นพุทราด้วยตัวเอง โดยสุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) เป็นแบบฟอร์มใช้สัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกต้นพุทรา ได้แก่ นายหาญชัย กกฝ้าย อยู่บ้านเลขที่ 119 หมู่ที่ 7 บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นรายการคำถามที่กำหนดเรื่องราวไว้เป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริง สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน วิธีการเพาะปลูก สอบถามเกี่ยวกับพื้นที่ในการปลูกต้นพุทรา จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกต้นพุทรา ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไปจนกระทั่งนำพุทราไปขาย เงินลงทุนในสินทรัพย์ (เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร) และรายได้จากการจำหน่ายต้นพุทรา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเกษตรกรในสวนเกษตรกรผู้ปลูกต้นพุทรา นายหาญชัย กกฝ้าย โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่นักวิจัยกำหนดขึ้น
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบกับการศึกษาซึ่งได้มาจากการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัยและการสืบค้นจากระบบอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการปลูกต้นพุทรา เพื่อทำให้การศึกษานี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกร เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกระบวนการปลูกต้นพุทราของเกษตรกร คือ นายหาญชัย กกฝ้าย ต้นทุนการปลูกและรายได้จากการขายผลพุทรา และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูก รวมไปถึงการดูแลและการเก็บเกี่ยวพุทราเพื่อนำไปจำหน่าย

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนการปลูก และผลตอบแทน นักวิจัยมีการวิเคราะห์เนื้อหาและทำการคำนวณข้อมูลต้นทุนการปลูกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ส่วนผลตอบแทนของการปลูกพุทรา นักวิจัยทำการคำนวณรายได้หักต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารเพื่อให้ทราบกำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ

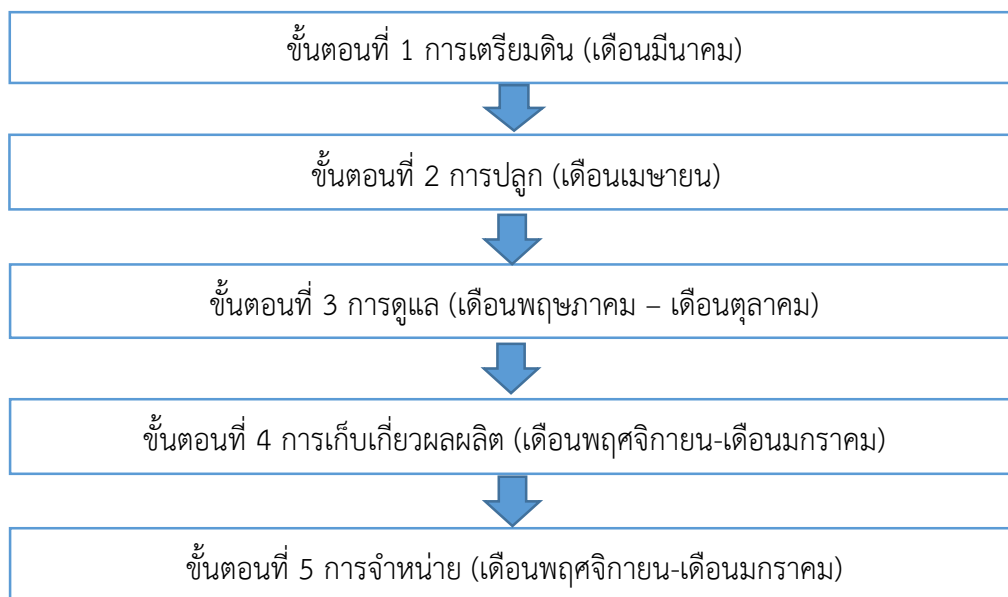
ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์พบว่า เจ้าของสวน นายหาญชัย กกฝ้าย เป็นเพศชาย อายุ 53 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นช่างภาพถ่ายสารคดี และรายการทีวี ณ บริษัทแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2562 เจอสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา (Covid -

19) และเริ่มมีแนวคิดอยากกลับมาอยู่บ้านที่จังหวัดอุดรธานี และต้องการกลับมาทำการเกษตร เนื่องจากตนเองมีพื้นที่ 2 ไร่ และจากการที่เคยมีอาชีพเป็นช่างภาพได้ไปถ่ายรายการที่จังหวัดอยุธยาเห็นเกษตรกรที่มีอาชีพทำสวนเป็นตัวอย่างหลายท่าน แต่จากการพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ ประกอบกับที่ตนเองไม่เคยทำสวนมาก่อน จึงเล็งเห็นว่าไม้พืชมะขาม 2 ชนิดที่ปลูกง่ายและดูแลง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้การดูแลมาก ได้แก่ ไม้และพุทรา แต่เนื่องจากต้นไม้จำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการปลูกจำนวนมาก แต่นายหาญชัยมีพื้นที่ที่จำกัด จึงหันมาสนใจที่จะปลูกพุทราเพราะพุทราใช้พื้นที่ในการปลูกไม่มาก จึงได้เริ่มทำการปลูกพุทราตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันเจ้าของสวนมีประสบการณ์ในการปลูกมาแล้ว 4 ปี

ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปลูกต้นพุทรา

ภาพที่ 2 กระบวนการปลูกพุทรา

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

จากภาพที่ 2 ข้างต้น สามารถอธิบายกระบวนการปลูกต้นพุทรา ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมดิน ในช่วงเดือนมีนาคมมีการไถพรวนดิน ในพื้นที่จำนวน 2 ครั้ง ขุดหลุมลึก 50 เซนติเมตร กว้าง 30 เซนติเมตร รองพื้นด้วยปุ๋ยคอก (มูลวัว) หลุมละ 15 กิโลกรัม (1 กระสอบมีปริมาณ 30 กิโลกรัม)

ขั้นตอนที่ 2 การปลูก นายหาญชัย เกษตรกรได้ทำการสั่งซื้อต้นพันธุ์พุทรานมสดผสมต้นพุทราสามรส จากจังหวัดอยุธยา จำนวน 120 ต้น ต่อพื้นที่ 1 ไร่ และในเดือนเมษายนลงมือปลูกด้วยตัวเอง ในช่วงแรกรดน้ำทุกวัน เข้าเย็น ต้นละ 15 วินาที

ขั้นตอนที่ 3 การดูแล เริ่มการดูแลต้นพุทราในช่วงเดือนพฤษภาคม (หน้าฝน) รดน้ำด้วยสายยางทุกวัน ต้นละ 15 วินาที ในช่วงที่เป็นต้นอ่อนใส่ปุ๋ยยูเรีย 20 กิโลกรัมต่อ 120 ต้น (1 กระสอบมีปริมาณ 30 กิโลกรัม) พอเข้าปีที่ 2 เจอปัญหาราดำในช่วงเดือนตุลาคมและราดำมาปกคลุมที่ใบทำให้ใบพุทราสังเคราะห์แสงไม่ได้จึง

ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียมากำจัดราดำ โดยเกษตรกรใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย 2 ของ ผสมน้ำแล้วฉีดพ่นที่ใบพุทรา ต่อมาเดือนพฤศจิกายน-เดือนธันวาคม พบปัญหาแมลงวันทองทำให้ลูกพุทราพบนอนอยู่ข้างในลูกพุทราจึงใช้ ขวดน้ำเจาะรูผสมใบกระเพราแขวนไว้ใต้ต้นพุทรา

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บเกี่ยวผลผลิต จะเริ่มเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม โดยใช้วิธีการเขย่าต้นพุทราให้ร่วงลงดินเองและมีการใช้ตะกร้อที่ทำจากขวดน้ำไว้สอยลูกพุทราที่อยู่สูง ผลผลิตที่เก็บได้ ปีแรกยังไม่มีผลผลิต เริ่มมีผลผลิตในปีที่ 2 ประมาณ 500 กิโลกรัม และจะมากขึ้นในปีที่ 3 และ 4 ประมาณ 1,000 และ 1,500 กิโลกรัม ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 5 การจำหน่าย เจ้าของสวนมีช่องทางในการจัดจำหน่ายที่ตลาดสด โดยเจ้าของสวนมีการเข้าตลาด 2 แห่ง คือ ตลาดบึงขันธ์ พื้นที่ 1 ตารางวา และตลาดหนองวัวซอ พื้นที่ 1 ตารางวา โดยเจ้าของสวนนำไปขายเองที่ตลาด นอกจากนี้ มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวนบ้าง คิดเป็นสัดส่วน 80:20 ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับเงินลงทุนเริ่มต้น ต้นทุนการผลิตและต้นทุนที่ไม่ใช่ต้นทุนการผลิต

จากการลงพื้นที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกษตรกร เกี่ยวกับเงินลงทุนเริ่มแรกสำหรับการปลูกต้นพุทรา จำนวน 120 ต้น 1 ไร่ ต้นทุนการปลูกพุทรา ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และรายได้จากการขายลูกพุทรา สามารถแสดงข้อมูลได้ตามตารางที่ 1- 4 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเงินลงทุนเริ่มแรก

อุปกรณ์ในการปลูกต้นพุทรา	จำนวน (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
ที่ดิน (ของบ้าน)	-	-	-
สายยางรดน้ำ (ยาว 10 เมตร)	1 เส้น	280	280
จอบ	1 ด้าม	249	249
เสียม	1 ด้าม	120	120
ค่าเตรียมพื้นที่ (เหมาจ่าย)	2 รอบ	350	700
ค่าขุดเจาะบาดาล (เหมาจ่าย)	1 งาน	50,000	50,000
รวม			51,349

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าเงินลงทุนเริ่มแรกของการปลูกพุทรา ได้แก่ สายยางรดน้ำ 280 บาท จอบ 249 บาท เสียม 120 บาท ค่าเตรียมพื้นที่เพื่อใช้สำหรับการปลูกต้นพุทรา 700 บาท และค่าขุดเจาะน้ำบาดาล (เหมาจ่าย) 50,000 บาท รวมเงินลงทุนเริ่มแรกเท่ากับ 51,349 บาท

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต	จำนวนที่ใช้	จำนวนวัน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
วัตถุดิบทางตรง				
ต้นพันธุ์พุทรา	120 ต้น	-	120	14,400
ค่าแรงงานทางตรง				
ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่	2 ชั่วโมงต่อวัน	12 วัน	40 บาทต่อชั่วโมง	1,440
ค่าแรงงานในการดูแลรักษาและรดน้ำต้นไม้	2 ชั่วโมงต่อวัน	365 วัน	40 บาทต่อชั่วโมง	29,200
ค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต	3 ชั่วโมงต่อวัน	12 วัน	40 บาทต่อชั่วโมง	1,440
ค่าใช้จ่ายการผลิต				
ค่าปุ๋ยคอก	60 กระสอบ	-	35 บาทต่อกระสอบ	2,100
ค่าปุ๋ยยูเรีย	1 กระสอบ	-	700 บาทต่อกระสอบ	700
รวม				49,280

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ การเก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเดือนละ 4 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม จำนวน 3 เดือน คิดเป็นจำนวนวันที่เก็บเกี่ยว 12 วัน

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า วัตถุดิบทางตรงหลักที่ใช้ในการปลูก คือ ต้นพันธุ์พุทรา ประกอบด้วยพันธุ์นมสดผสมกับพันธุ์สามรส ในการปลูกพุทราจะใช้ต้นพันธุ์พุทราจำนวน 120 ต้น ราคา 120 บาทต่อต้น คิดเป็นเงิน 14,400 บาท ค่าแรงงาน (รอบระยะเวลา 1 ปี) ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ คิดเป็น 1,440 บาท ค่าแรงงานดูแลรักษาและรดน้ำต้นไม้ คิดเป็น 29,200 บาท และค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต คิดเป็น 1,440 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าปุ๋ยคอกจำนวน 60 กระสอบ คิดเป็นเงิน 2,100 บาท ต่อปี ปุ๋ยยูเรียจำนวน 1 กระสอบ ราคา 700 บาท คิดเป็นเงิน 700 บาทต่อปี คิดเป็นต้นทุนรวมจำนวน 49,280 บาท

ตารางที่ 3 แสดงค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (ต้นทุนที่ไม่ใช่ต้นทุนการผลิต)

ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร	จำนวน หน่วย	ต้นทุนต่อ หน่วย	รวมค่าใช้จ่าย (บาท/ปี)	หมายเหตุ
ค่าใช้จ่ายในการขาย				-
ค่าน้ำมัน	12 ครั้ง	50 บาทต่อ ครั้ง	600	ระยะเวลาที่ขาย 3 เดือน (พฤศจิกายน-มกราคม) เดือน ละ 4 ครั้ง ดังนั้นมีการใช้น้ำมัน ในการเดินทางไปขายพุทรา 12 ครั้ง
ค่าเช่าแผงในตลาด	12 ครั้ง	40 บาทต่อ ครั้ง	480	เจ้าของสวนมีการเช่าตลาด 2 แห่ง ค่าเช่าแผง 30 บาท และ ตลาดหนองวัวซอ ค่าเช่าแผง 10 บาท จึงมีค่าใช้จ่ายในการ เช่าแผงรวม 40 บาทต่อเดือน เช่า 12 ครั้ง คิดเป็นเงิน 480 บาท
รวมค่าใช้จ่ายในการขาย			1,080	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร				
ค่าไฟฟ้า	12 เดือน	270 บาทต่อ เดือน	3,240	
ค่าเช่าราบิวเวอร์เรีย	2 ซอง	45 บาทต่อ ซอง	90	-
รวมค่าใช้จ่ายในการ บริหาร			3,330	
รวมค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร			4,410	

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 3 จากการคำนวณจะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารจากการขายพุทราประกอบด้วย ค่าน้ำมันเฉลี่ย 50 บาทต่อครั้ง คิดเป็นเงิน 600 บาทต่อปี ค่าเช่าแผงในตลาด พื้นที่ประมาณ 2 ตารางวา จากตลาด 2 แห่งคิดเป็นค่าเช่า 40 บาทต่อครั้ง คิดเป็นเงิน 480 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า 270 บาทต่อเดือน คิดเป็นเงิน 3,240 บาทต่อปี ค่าเช่าราบิวเวอร์เรียใช้จำนวน 2 ซอง ราคาซองละ 45 บาท คิดเป็นเงิน 90 บาทต่อปี ซึ่งรวมคิดเป็นค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารจำนวน 4,410 บาทต่อปี

ตารางที่ 4 แสดงรายได้ประจำปี 1 – 4

รายการ	ปีที่ 1*	ปีที่ 2	หน่วย : บาท	
			ปีที่ 3 (ประมาณการ)	ปีที่ 4 (ประมาณการ)
จำนวนผลผลิตและจำหน่าย (กิโลกรัม)	-	500	1,000	1,500
จำนวนผลผลิตและจำหน่ายจากการขายพุทรา (กิโลกรัม)	-			
ขายที่ตลาด (80%)	-	400	800	1,200
พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน (20%)	-	100	200	300
รายได้จากการขาย (แยกตามแหล่งรายได้)	-			
ขายที่ตลาด (50 บาทต่อกิโลกรัม)	-	20,000	40,000	60,000
พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน (30 บาทต่อกิโลกรัม)	-	3,000	6,000	9,000
รายได้รวม (บาท)	-	23,000	46,000	69,000

ที่มา : จากการคำนวณ

*ปีที่ 1 พุทรายังไม่ให้ผลผลิต

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ปีที่ 2 – 4 จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากปีที่ 2 – 4 ซึ่งเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากมีจำนวนผลผลิตและจำหน่ายได้มากขึ้น 500, 1,000 และ 1,500 กิโลกรัม ตามลำดับ มีสัดส่วนการขาย แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ เจ้าของสวนขายที่ตลาด (80%) และพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน (20%) ราคาขายต่อกิโลกรัมเท่ากับ 50 บาทและ 30 บาท ซึ่งจะเห็นว่ารายได้จากการขายพุทรา ปีที่ 2 - 4 มีรายได้จำนวน 23,000 บาท 46,000 บาท และ 69,000 บาท ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการจำหน่ายพุทรา

จากการคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายการขายและบริหารและรายได้จากการขายพุทราจากตารางที่ 1-4 ข้างต้น นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทน ได้แก่ กำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และระยะเวลาคืนทุน ดังแสดงในตารางที่ 5 – 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงกำไร(ขาดทุน)สุทธิ ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4

รายการ	หน่วย : บาท			
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
จำนวนผลผลิตและจำหน่ายพุทรา (กิโลกรัม)	-	500	1,000	1,500
รายได้จากการขายพุทรา (จากตารางที่ 4)	-	23,000	46,000	69,000
หัก ต้นทุนขาย (จากตารางที่ 2)				
วัตถุดิบทางตรง (DM)	14,400	-	-	-
ค่าแรงงานทางตรง (DL)	32,080	32,080	32,080	32,080
ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH)	<u>2,800</u>	<u>2,800</u>	<u>2,800</u>	<u>2,800</u>
ต้นทุนขายรวม	<u>49,280</u>	<u>34,880</u>	<u>34,880</u>	<u>34,880</u>
กำไรขั้นต้น	(49,280)	(11,880)	11,120	34,120
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (จากตารางที่ 3)	<u>4,410</u>	<u>4,410</u>	<u>4,410</u>	<u>4,410</u>
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	<u>(53,690)</u>	<u>(16,290)</u>	<u>6,710</u>	<u>29,710</u>
ที่มา : จากการคำนวณ				

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ปีที่ 1 – 4 มีรายได้จากการขาย เท่ากับ 0, 23,000 บาท 46,000 บาท และ 69,000 บาทตามลำดับ มีต้นทุนขายเท่ากับ 49,280 บาท 34,880 บาท 34,880 บาท และ 34,880 บาท กำไรขั้นต้นตั้งแต่ปี 1 เท่ากับขาดทุนขั้นต้น 49,280 บาท ปีที่ 2 ขาดทุนขั้นต้น 11,880 บาท ปีที่ 3 กำไรขั้นต้น 11,120 บาท และ ปีที่ 4 กำไรขั้นต้น 34,120 บาท ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เท่ากับ 4,410 บาทต่อปี และ กำไรหรือขาดทุนสุทธิ ตั้งแต่ปี 1 – 4 ดังนี้ ปีที่ 1 ขาดทุนสุทธิ 53,690 บาท ปีที่ 2 ขาดทุนสุทธิ 16,290 บาท ปีที่ 3 กำไรสุทธิ 6,710 บาท และ ปีที่ 4 กำไรสุทธิ 29,710 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงอัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ

สูตรคำนวณ		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
อัตรากำไรขั้นต้น	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}} \times 100$	-	$= \frac{-11,880}{23,000} \times 100$	$= \frac{11,120}{46,000} \times 100$	$= \frac{34,120}{69,000} \times 100$
			= -51.65 %	= 24.17 %	= 49.45 %
	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times 100$	-	$= \frac{-16,290}{23,000} \times 100$	$= \frac{6,710}{46,000} \times 100$	$= \frac{29,710}{69,000} \times 100$
อัตรากำไรสุทธิ			= -70.83%	= 14.59%	= 43.06%

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 6 แสดงผลตอบแทน ได้แก่ อัตรากำไรขั้นต้น ปีที่ 2 – 4 ดังนี้ 87.83 % 93.91 % และ 95.94 % ตามลำดับ และอัตรากำไรสุทธิ ปีที่ 2 -4 ดังนี้ 68.65%, 84.33% และ 89.55% ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปลูกต้นพุทรา

1. โรค

โรคที่พบได้แก่ โรคคราดำ เกาะที่ใบต้นพุทราทำให้ต้นพุทราสังเคราะห์แสงไม่ได้และโรคคราดำจะเริ่มมาในช่วงเดือนตุลาคม

แมลงวันทอง จะมาไข่ทิ้งไว้ที่ผลพุทราเวลาที่ผลพุทราสุกแล้วจะทำให้มีหนอนอยู่ข้างในผล

วิธีการแก้ปัญหา

โรคคราดำ เจ้าของสวนใช้เชื้อราบีเวอร์เรียสามารถทำลายแมลงโดยผลิตเอนไซม์ที่เป็นพิษต่อศัตรูพืช แต่สำหรับแมลงวันทอง ใช้ขวดน้ำใส่น้ำและใส่ใบกระเพราไปแขวนไว้ที่ต้นเพื่อเป็นกับดักล่อแมลงให้เข้าไปในขวดทำให้ไม่สามารถออกได้และตายในที่สุด

2. ด้านแรงงาน แรงงานไม่พอเนื่องจากคนในพื้นที่มีการทำเกษตรกรรมเป็นของตัวเองจึงทำให้หาแรงงานไม่ได้

3. ด้านลูกค้า พ่อค้าคนกลางบางกลุ่มให้ไปส่งในในพื้นที่ที่ไกลจากสวน ซึ่งต้องเสียค่าน้ำมันไม่คุ้มกับรายได้

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทน จากการปลูกต้นพุทราของสวน นายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการผู้ปลูกต้นพุทราสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน นอกเหนือจากการปลูกต้นพุทราผู้ประกอบการมีความคิดที่จะปลูกต้นไม้เลี้ยงเพื่อเพิ่มรายได้ในอนาคต

2. การศึกษาต้นทุนการปลูกต้นพุทราสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวขอม จังหวัดอุดรธานี โดยมีพื้นที่ปลูกจำนวน 1 ไร่ จำนวน 120 ต้น ระยะห่าง 3x3 เมตร ผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมในปีที่ 2 และมากขึ้นในปีที่ 3 และ 4 จำนวน 1,000 กิโลกรัม และ 1,500 กิโลกรัม ตามลำดับ ในปีที่ 1 เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยต่อไร่พบว่าในปีที่ 1 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 17,200 บาทต่อไร่ ซึ่งแบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 14,400 บาทต่อไร่ ค่าแรงงาน ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ การดูแลรักษาและรดน้ำต้นไม้ และค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต 32,080 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 2,800 บาท และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 4,410 บาท ประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า 3,240 บาทและค่าเชื้อราบีเวอร์เรีย 90 บาทต่อไร่ การศึกษาผลตอบแทนจากการปลูกต้นพุทรา ในปีที่ 2 - 4 ผู้ประกอบการจะมีรายได้ 23,000 บาท 46,000 บาท และ 69,000 บาทต่อไร่ และหากนำมาคำนวณกำไร (ขาดทุน) สุทธิพบว่า ขาดทุนสุทธิ 53,690 บาท (เนื่องจากในปีแรกยังไม่ได้ผลผลิต) ส่วนปีที่ 2 - ปีที่ 4 ขาดทุนสุทธิลดลงเป็นจำนวน 16,290 บาท และในปีที่ 3 เริ่มมีกำไรสุทธิ เพิ่มขึ้นเป็น 6,710 บาท และปีที่ 4 กำไรสุทธิ 29,710 บาท ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทองอินทร์ จุมพิต (2555) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกพุทราชนิดอมรส แบบครบวงจร สำนักงานเกษตรอำเภอคลอง สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ พบว่าการปลูกต้นพุทรา มีต้นทุนในการผลิตสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนค่าแรงงานทางตรง

3. การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกต้นพุทราของสวนนายหาญชัย กกฝ่าย บ้านโคกสะอาด ตำบลหนองบัวบาน อำเภอหนองบัวซอ จังหวัดอุดรธานี ผู้ประกอบการปลูกต้นพุทราให้ผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัม 1,000 กิโลกรัม และ 1,500 กิโลกรัมต่อไร่ มีผลตอบแทนปีที่ 2 -4 โดยการวิเคราะห์อัตรากำไรขั้นต้น ปีที่ 2 ร้อยละ -51.65, 24.17, และ 49.45 ตามลำดับ ส่วนอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ -70.83, 14.59 และ 43.06 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากำไรเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนผลผลิตที่ผลิตได้ ซึ่งแตกต่างจากการผลการศึกษาของทองอินทร์ จุมพิต (2555) พบว่าโครงการส่งเสริมการปลูกพุทราในมสมีการลงทุนปลูกต้นพุทราในปีแรกให้รายได้ 29,440 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิพบว่า ขาดทุนในปีแรก 3,345 บาทต่อไร่ อัตรากำไรขั้นต้น ร้อยละ 11.39 ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปลูกต้นพุทราให้ผลตอบแทนที่ต่ำเมื่อเทียบกับการปลูกพืชชนิดอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการปลูกต้นพุทรา ไม่มีผลผลิตในปีแรกของการปลูกทำให้ขาดทุนเนื่องจากต้องลงทุนในปีแรก ส่งผลให้ขาดทุนในปีที่ 1 และปีที่ 2 เกษตรกรควรจัดการด้านต้นทุนต่าง ๆ ให้มีต้นทุนที่ต่ำลง โดยการซื้อปุ๋ยในปริมาณมาก ๆ เพื่อให้ได้ราคาที่ถูกลงและจัดซื้อด้วยตนเองไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางและควรมีการขยายพันธุ์ต้นพุทราด้วยตนเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่าค่าแรงงานทางตรงมีจำนวนที่ค่อนข้างสูง ถ้าหากเกษตรกรติดตั้งระบบน้ำโดยนำเอาเทคโนโลยีระบบน้ำหยดมาใช้ในสวน จะทำให้ประหยัดค่าแรงงานได้มากขึ้น เพราะเสียค่าใช้จ่ายการติดตั้งระบบเพียงแค่ครั้งแรกครั้งเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการตลาดให้สวนเป็นที่รู้จักมากขึ้นเพื่อที่จะได้มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวนจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดลง

2. ควรศึกษาการแปรรูปของผลผลิต เช่น การแปรรูปพุทราเป็นพุทราอบแห้งเพื่อเพิ่มผลกำไรให้กับเจ้าของสวน

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ หมายสุขกลาง. (2559). ระบบจัดเก็บและรายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืชรายเดือน ระดับ
ตำบล (รต.) กรมส่งเสริมการเกษตร. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. กรุงเทพฯ:
กรมส่งเสริมการเกษตร.
- จรรยา สัตตานุสรณ์, ไชยธีระ พันธุ์รักดี และสุกัลยา เชิญขวัญ. (2563). ลักษณะทางสังคมนิเวศที่มีผล
ต่อพฤติกรรมการใช้สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพุทราในจังหวัดกาฬสินธุ์.
วารสารเกษตรพระวรุณ. 17(2). หน้า 333-348.
- รชต สอนสวัสดิ์. (2564). การบัญชีต้นทุน 2. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- รัชฎา แต่งภูเขียว, ปิยารัตน์ อันชัยศรี และณัฐพร สารพันธ์. (2566). การวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรมในการ
ปลูกพุทราในมสท กรณีศึกษาเกษตรกรบ้านโพน อำเภอดงหลวง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิศวกรรม
และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 1(3), 17-28.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2556). การบัญชีเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: อินโฟเมนิ่ง.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2552). การบัญชีต้นทุน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.
- หาญชัย กกฝ่าย. (2566, 15 มกราคม). ราษฎร. หมู่บ้านโคกสะอาด ต.หนองบัวบาน อ.หนองวัวซอ
จ.อุดรธานี. สัมภาษณ์.
- ทองอินทร์ จุมพิต. (2555). โครงการส่งเสริมการปลูกพุทราในมสท แบบครบวงจร สำนักงานเกษตร
อำเภอคลอง สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่. สืบค้น มีนาคม 23, 2566 จาก
[http://www.research.doae.go.th/webphp/webmaster/fileworkres/13472503700004.pdf
?fbclid=IwAR3zrMuG9b53DfkRSVov_WLA39xQchXqC4ib3FYvLkiDnPicWM3t_ClkHU](http://www.research.doae.go.th/webphp/webmaster/fileworkres/13472503700004.pdf?fbclid=IwAR3zrMuG9b53DfkRSVov_WLA39xQchXqC4ib3FYvLkiDnPicWM3t_ClkHU)